

Posebni programi poticanja čitanja:
biblioterapijskim i logo –
biblioterapijskim pristupom za osobe
s problemima čitanja i
osobe treće životne dobi

dr. sc. Ljiljana Sabljak, knjižničarska savjetnica
Osijek, 14. 10. 2022.

*Dobro izabrana knjiga kod kriznih stanja
postaje djelotvornim lijekom, jednako
primjenjenim u prevenciji kao i terapiji.*

Robert Graves

Čitanje

- ▶ Biblioterapija
- ▶ Čitanje / izuzetno značajna terapijska uloga
- ▶ Životna dob i teškoće čitanja
- ▶ Knjižničar – metodološki biblioterapeut
- ▶ Godina čitanja / čitanje kao pitanja javnog zdravlja

Čitanje kao proces zadovoljstva pobuđuje:

- ▶ Znatiželju
- ▶ Emotivnu osjetljivost
- ▶ Nezavisno i fleksibilno mišljenje
- ▶ Samomotiviranost

O starosti postoje proširena mišljenja

/Johnson i Barbara M.

Barer/

- ▶ Dati im podršku / svakodnevni život
- ▶ Potrebna društvena aktivnost
- ▶ Zadržati koncept samih sebe / kakav su imali tijekom radnog života
- ▶ Očekivano starije osobe mogu imati teškoće kod čitanja: oslabljen vid, disleksija, demencija, ...

DEMENCIJA je SKUP
SIMPTOMA (gubitak
motivacije i inicijative,
neurološki znakovi poput
promjene raspoloženja,
drhtanje ruku)

NEUROPLASTIČNOST
(osnove metoda za obnovu i za
izgradnju potencijala)

učenje novih vještina
(strani jezici, rad na
računalu i sl.)

biblioterapijsko
čitanje u programu
cjeloživotnog učenja

Prevenција demencije

- ▶ Cjeloživotno učenje (razne vještine i podizanje razine čitanja i pismenosti)
- ▶ Uz održavanje tjelesnog zdravlja ugraditi znanja o neuroplastici već u odgoj djece kao recept za dug i kvalitetan život

Alzheimerova bolest - demencija

- ▶ Svaka je osoba jedinstvena i razvit će simptome demencije na drugačiji način
- ▶ Demencija nije dio normalnog starenja i ne može se izliječiti
- ▶ Postoji mnogo toga što pomaže oboljelim osobama
- ▶ U knjižnici su to art-terapije, logobiblioterapija
- ▶ Nefarmakološki pristup tretiranja poremećaja ponašanja oboljelih od demencije
- ▶ Čitanje povećava kvalitetu života oboljelog i njegove obitelji (slikovnice, pjesmice, bajke)

Aktivnosti poput:

- ▶ Čitanja
- ▶ Slikanja
- ▶ Sviranja
- ▶ Plesa
- ▶ Šetnji prirodom

dokazano mogu odgoditi Alzheimerovu bolest

Knjiga i kako ju čitati

- ▶ Priča proširuje kognitivne horizonte
- ▶ Socijalizira / spaja ljude
- ▶ Oslobađa potencijal za empatiju i mudrost
- ▶ Jednadžba „govor, pismo, slika”
- ▶ Komunikacija autor – čitatelj

Što je to ciljano (vođeno) čitanje?

- ▶ Socijalno-društvena razina
- ▶ Bihevioralna razina
- ▶ Zaštita od zasićenosti (selektivno čitanje)

CILJANJE ODREĐENIH NASLOVA

Tri temeljne grupe:

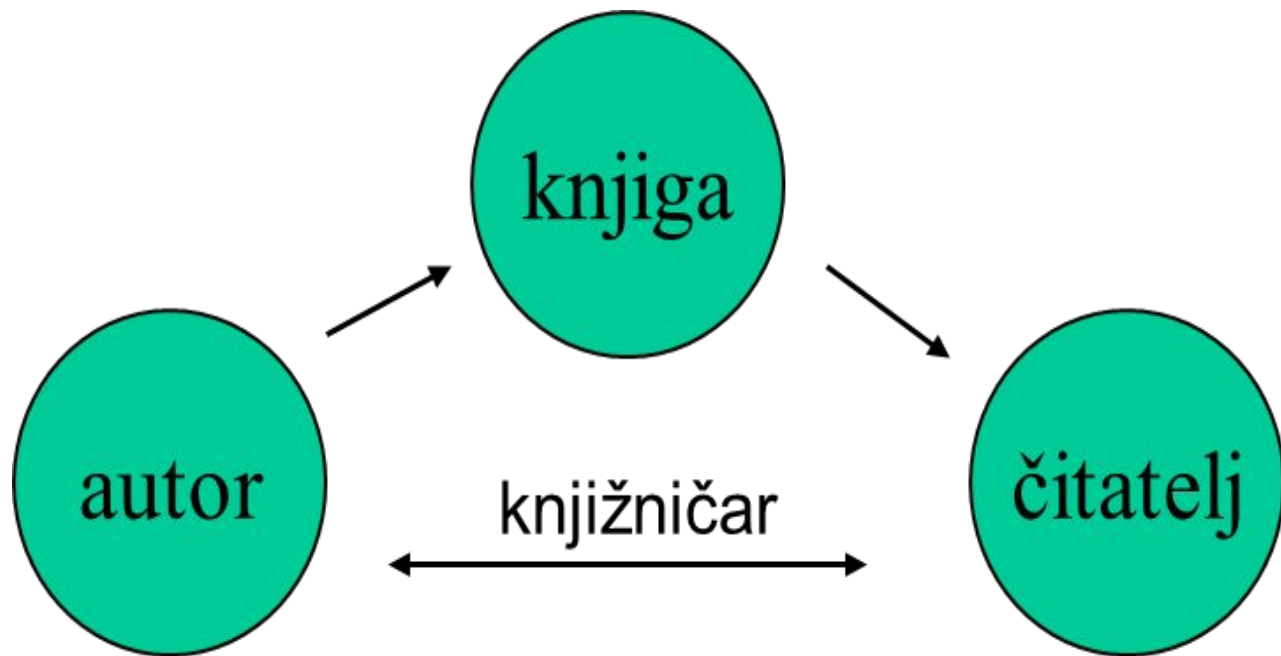
1. Edukativni priručnici za voditelje
2. Knjige namijenjene samopomoći
3. Odabrana štiva (beletristika)

Što je to logobiblioterapija?

- ▶ Vođeno ciljano čitanje – ne samo ulazak i intervencije u tekst, već i u proces čitanja
- ▶ Građa lagana za čitanje (produkcija)
- ▶ Namjena: funkcionalno nepismene osobe i osobe nedostatne naobrazbe
- ▶ Čitanje nije uvijek samostalna aktivnost
vođeno čitanje: čitanje naglas i slušanje priča – kao kulturno iskustvo, smislen oblik komunikacije i ugodan doživljaj
- ▶ Naš se svijet mijenja na dva načina:
  1. Kroz ljude koje susrećemo i s kojima se družimo
  2. Kroz knjige koje čitamo

Komunikacijski krug

- ▶ Slojevi čitanja i doživljajni svijet čitatelja

Logobiblioterapijski pristup

- ▶ Fizička razina
- ▶ Emocionalna razina
- ▶ Mentalna razina
- ▶ Duhovna razina

Terapeutski potencijal čitanja

- ▶ S čitanjem se ne stari
- ▶ Čitanje je učinkovito u svakoj dobi
- ▶ Stari ste za trčanje, penjanje, ...
- ▶ Problemi i teškoće u komunikaciji u vrijeme lockdowna

Osobno iskustvo
(mudrost)

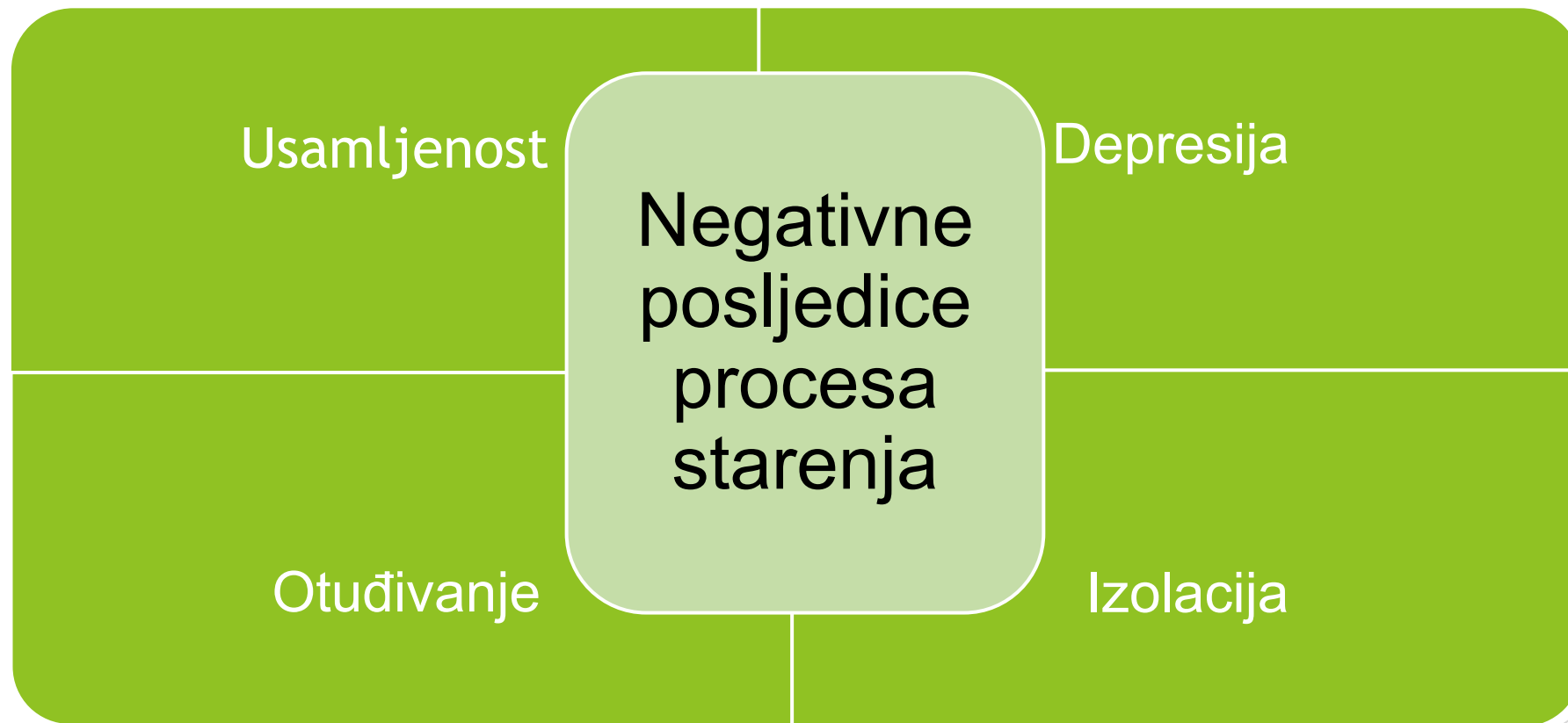
endocepti

Starost kao tema

- ▶ Starost kao jedinstveno iskustvo
- ▶ Romani: Pohvala starosti, Čovjek zvan Ove, Devet života gospođe Adele, Stogodišnjak koji se spustio kroz prozor i nestao
- ▶ Knjiga kao most u međugeneracijskoj komunikaciji
- ▶ Priča kao trajna ljudska potreba

Vrijeme pandemije bolesti COVID-19

Iskustva iz svijeta

- ▶ Rehabilitacijski centar „New York”, Marvin Wexler
- ▶ Projekt „Čitanje kao oblik brige”, I. Cover, volonterka Biblioteka Umanistica Paolotti, Univerzita Paolotti delgi studi di Parma
- ▶ Projekt Centralne knjižnice Parnu, Estonija, Iva Brant
- ▶ Projekt „Žive knjige” švicarske tvrtke „Get Abstract”

Naša iskustva

- ▶ Novi programi / projekti, novi modeli ponude
- ▶ Knjižnično osoblje / nove kompetencije / suradnja, volonteri, animatori, umrežavanje
- ▶ Strategije / inovacija usluge, Klub ljubitelja knjige (domovi umirovljenika i KGZ)

Naša iskustva

- ▶ Posebni programi poticanja čitanja
- ▶ KGZ (Klubovi čitatelja, domovi umirovljenika, stacionari)
- ▶ Primjeri dobre prakse iz gradskih knjižnica: Čakovec, Opatija, Volosko, Rijeka
- ▶ Projekt FF Osijek i Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek (Zbirka namijenjena osobama oboljelim od Alzheimerera i demencije)

Zaključno

- ▶ Narodne knjižnice, refleksija na dramatične transformacije društva
- ▶ Nove knjižnične paradigme (individualan pristup korisniku kao subjektu koji čita)
- ▶ Polifunkcionalnost knjižnice
- ▶ Posebni programi poticanja čitanja / logobiblioterapija
- ▶ Orijehtacija prema korisnicima
- ▶ Novi mediji

HVALA NA PAŽNJI!

lili.sabljak@gmail.com